

**«ՎԱՆԱԶՈՐԻ ՀՈՎՀ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ
ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ» ՊՈԱԿ**

«ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ»

ՎՊՄԻ-ի ռեկտոր, բգդ

_____ Խաչատրյան Գ.Կ.

“_30_” _____10_____2009թ.

Կ Ա Ր Գ

**ՎՊՄԻ-ի մագիստրատուրայի ուսանողների
գիտահետազոտական պրակտիկայի**

Քննարկվել և ընդունվել է ՎՊՄԻ գիտխորհրդում
(արձանագր. թիվ _9_ “_30_”_10_2009թ.)

1. Ընդհանուր դրույթներ

Գիտահետազոտական պրակտիկան մագիստրոսական կրթության ծրագրերի պարտադիր բաղադրամասերից է: Գիտահետազոտական պրակտիկան նպատակաուղղված է աջակցելու ուսանողների՝ ստացած տեսական գիտելիքներն ամրապնդելու, ինքնուրույն գիտահետազոտական աշխատանքի համար անհրաժեշտ ունակություններ ձեռքբերելու գործին:

Մագիստրատուրայի ուսանողների գիտահետազոտական պրակտիկայի սույն ծրագիրը մշակվել է համաձայն հետևյալ փաստաթղթերի.

- ՀՀ «Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին» գործող օրենքի,
- ՀՀ ԿԳՆ 2007թ դեկտեմբերի 6-ի №1193-Ն հրամանի,
- մագիստրոսական կրթության պետական կրթական չափորոշիչների,
- ՎՊՄԻ-ի ռեկտորի կողմից հաստատված մագիստրոսական կրթության ուսումնական պլանների:

2. Գիտահետազոտական պրակտիկայի նպատակները և խնդիրները

Գիտահետազոտական պրակտիկայի նպատակն է՝ մասնագիտական գիտելիքների ընդլայնումը, սիստեմավորումը և ամրագրումը, մագիստրանտների մոտ ինքնուրույն գիտական աշխատանք, հետազոտություններ և փորձարկումներ կատարելու կարողությունների ձևավորումը:

Գիտահետազոտական պրակտիկայի հիմնական խնդիրներն են.

- մագիստրանտների ծանոթությունը գիտական հետազոտությունների անցկացման մեթոդների, գիտական աշխատանքի կատարման տարբեր փուլերի, գիտական որոնման տարբեր մեթոդների, աշխատանքի արդյունքում ստացված տվյալների վերլուծության և սիստեմավորման, մագիստրոսական ատենախոսության համար դրանց օգտագործումը,

- մագիստրանտների կողմից փորձի ձեռքբերումը՝ արդիական գիտական հիմնախնդիրների ուսումնասիրման բնագավառում կոլեկտիվ գիտական աշխատանք կատարելու,

- տարբեր գիտական խմբերի և հետազոտողների հետ համագործակցելու ունակությունների ձեռքբերումը:

Գիտահետազոտական պրակտիկայի ընթացքում ուսանողը պետք է ուսումնասիրի.

- մագիստրոսական ատենախոսության թեմային վերաբերվող գրական և պատենտային աղբյուրները՝ ավարտական որակավորման աշխատանքում օգտագործելու համար,
- հետազոտական աշխատանքների անցկացման մեթոդները և ձևերը,
- հետազոտությունների համար օգտագործվող սարքավորումների շահագործման կանոնները,
- փորձարարական տվյալների մշակման և անալիզի մեթոդները,
- գիտական հետազոտություններում օգտագործվող տեղեկատվական տեխնոլոգիաները,
- գիտական և գիտատեխնիկական նյութերի ձևակերպմանը ներկայացվող պահանջները:

Պրակտիկայի ընթացքում մագիստրանտը պետք է կատարի.

- հետազոտության թեմայով գիտական և գիտատեխնիկական ինֆորմացիայի վերլուծություն, սիստեմավորում և ամփոփում,
- տեսական կամ փորձարարական հետազոտություն ատենախոսության թեմայով,
- ստացված արդյունքների հավաստիության վերլուծություն,
- անցկացված հետազոտությունների գիտական կամ գործնական նշանակության վերլուծություն:

3. Պրակտիկայի անցկացման տեղը և ժամկետները

3.1. Գիտահետազոտական պրակտիկան անցկացվում է մագիստրատուրայի երկրորդ կուրսի երկրորդ կիսամյակում: Պրակտիկայի տևողությունը կազմում է 2 շաբաթ՝ համաձայն մագիստրատուրայի ուսումնական պլանների:

3.2. Պրակտիկան կարող է անցկացվել մագիստրոսական ուսուցման ծրագրերն իրականացնող համապատասխան մասնագիտական ամբիոններում, ինչպես նաև այն պետական, հասարակական, առևտրային և ոչ առևտրային կազմակերպություններում, հիմնարկ-ձեռնարկություններում, որտեղ հնարավոր է ավարտական աշխատանքի կատարման համար անհրաժեշտ նյութերի ուսումնասիրությունը և հավաքումը:

3.3. Գիտահետազոտական պրակտիկան սկսվելուց առաջ մագիստրանտների հետ անցկացվում է ժողով՝ պրակտիկայի անցկացմանը վերաբերվող հարցերի լուսաբանությամբ:

3.4. Գիտահետազոտական պրակտիկայի անցկացման նպատակով բոլոր մագիստրանտների համար նշանակվում են ղեկավարներ՝ համապատասխան ամբիոններից և պրակտիկայի անցկացման վայրից :

3.5. Գիտահետազոտական պրակտիկայի ընթացքում ուսանողի գործունեությունը պետք է համապատասխանի մագիստրանտի գիտահետազոտական աշխատանքի թեմայի նպատակներին և խնդիրներին:

3.6. Գիտահետազոտական պրակտիկայի ընթացքում ուսանողները ենթարկվում են պրակտիկայի անցկացման վայրի ներքին կանոնակարգի և անվտանգության տեխնիկայի բոլոր կանոններին:

Պրակտիկան ավարտելուց հետո ուսանողները ձևակերպում են անհրաժեշտ փաստաթղթեր՝ ըստ պրակտիկայի ծրագրի պահանջների:

4. Պրակտիկայի բովանդակությունը

Գիտահետազոտական պրակտիկան իրականացվում է մագիստրոսական ատենախոսության հաստատված թեմայի շրջանակներում՝ հաշվի առնելով պրակտիկայի անցկացման վայրի հնարավորությունները:

Գիտահետազոտական պրակտիկայի բովանդակությունը որոշվում է մագիստրոսական ծրագրերի ղեկավարների կողմից՝ բարձրագույն մասնագիտական կրթության պետական չափորոշիչների հիման վրա և արտահայտվում է գիտահետազոտական պրակտիկայի անհատական ծրագրում:

Պրակտիկայի ընթացքում մագիստրանտների աշխատանքը կազմակերպվում է համաձայն մագիստրոսական ատենախոսության ուղղությամբ պլանավորած աշխատանքի.

- հետազոտության նպատակների և խնդիրների ձևակերպում,
- տվյալ խնդրին վերաբերվող գրական նյութերի ուսումնասիրություն և վերլուծություն,
- անհրաժեշտ նյութերի ընտրություն և սիստեմավորում (պատենտային գրականություն, կատարված գիտահետազոտական աշխատանքների հաշվետվություններ և այլն),
- հետազոտության անցկացման մեթոդների որոշում, աշխատանքի պլանավորում,
- պլանով նախատեսված աշխատանքների իրականացում,
- ստացված փորձարարական տվյալների վերլուծություն,
- հետազոտության արդյունքների վերլուծություն և ամփոփում:

5. Ուսանողի գործունեությունը պրակտիկայի անցկացման վայրում

Ուսանողի գործունեությունը պրակտիկայի անցկացման վայրում բաղկացած է հետևյալ փուլերից.

Փուլ I հետազոտության անցկացման աշխատանքային պլանի և գրաֆիկի կազմում:

Պրակտիկայի աշխատանքային պլանի և գրաֆիկի ձևաթերթերը ներկայացված են հավելված 1,2-ում:

Աշխատանքային պլանը կազմվում է մագիստրանտի կողմից՝ գիտական ղեկավարի մասնակցությամբ:

Փուլ II.

- կոնկրետ խնդիրների և նպատակների ձևակերպում, ատասահմանյան և հայրենական գրականությունում տվյալ թեմային վերաբերվող գրական տվյալների հավաքում, (աշխատանք գրադարանում, նյութերի որոնում Ինտերնետի ռեսուրսներում), ամփոփում, վերլուծություն,
- փորձարարական աշխատանքների կատարում, տվյալների ամփոփում և վերլուծություն:

Փուլ III.

- անցկացված հետազոտության արդյունքների ամփոփում, ձևակերպում և համաձայնեցում՝ մագիստրոսական ատենախոսության գիտական ղեկավարի հետ:

6. Գիտահետազոտական պրակտիկայից սպասվելիք արդյունքները

- գիտահետազոտական աշխատանքների մեթոդաբանության հիմնական դրույթների իմացություն, մագիստրոսական ատենախոսության թեմայով աշխատանքներում դրանք կիրառելու կարողություն,
- գիտական ինֆորմացիան հավաքելու, վերլուծելու և մշակելու ժամանակակից մեթոդներն օգտագործելու կարողություն,
- հետազոտության թեմային վերաբերող նյութերը հաշվետվությունների, տպագրությունների, զեկուցումների ձևով շարադրելու կարողություն:

7. Պրակտիկայի արդյունքներով ներկայացվող նյութերը

Պրակտիկայի արդյունքներով մագիստրանտը ամբիոն է ներկայացնում.

- մագիստրոսական ատենախոսության թեմային վերաբերող գրականության վերլուծությունը,
- հաշվետվություն՝ փորձարարական աշխատանքների տվյալների վերլուծությամբ և ամփոփմամբ:

Գիտական ղեկավարի կողմից ստորագրված պրակտիկայի հաշվետվությունը ներկայացվում է մագիստրոսական ծրագրի ղեկավարին:

8. Պրակտիկայի անցկացման վերահսկողությունը

8.1. Պրակտիկայի անցկացման ղեկավարությունը և վերահսկողությունն իրականացվում է ռեկտորի հրամանով նշանակված համապատասխան ամբիոնների մասնագետների կողմից:

8.2. Գիտահետազոտական պրակտիկայի ղեկավարը մեթոդական օգնություն է տրամադրում մագիստրանտին՝ կատարվող հետազոտության հետ կապված խնդիրների լուծման գործում:

8.3. Պրակտիկայի ղեկավարը

- համաձայնեցնում է գիտահետազոտական պրակտիկայի թեման, ծրագիրը մագիստրոսական ծրագրի ղեկավարի հետ,

- կատարում է անհրաժեշտ կազմակերպչական աշխատանք՝ պրակտիկայի ծրագրի կատարման ուղղությամբ,

- որոշում է կատարվող հետազոտության փուլերի հաջորդականությունը, պրակտիկայի անցկացման գրաֆիկը, ուսանողի աշխատանքային ռեժիմը,

- սխտեմատիկորեն վերահսկում է պրակտիկայի ընթացքը և ուսանողների աշխատանքը,

- օգնում է ուսանողներին՝ պրակտիկայի անցկացման և հաշվետվության ձևակերպման հետ կապված բոլոր հարցերում:

8.4. Գիտական ղեկավարը

- իրականացնում է պրակտիկայի խնդրի ձևակերպումը՝ մագիստրանտներին տրամադրելով անհատական առաջադրանքներ մագիստրոսական ատենախոսության համար անհրաժեշտ նյութերի հավաքման համար, տրամադրում է անհրաժեշտ խորհրդատվական օգնություն,

- տալիս է հանձնարարականներ՝ գրականության ուսումնասիրման և հետազոտության մեթոդների կիրառման ուղղությամբ:

8.5. Պրակտիկայի անցկացման ընթացքում մագիստրանտը

- ստանում է ղեկավարից պրակտիկայի կազմակերպման և անցկացման հետ կապված հանձնարարականներ, բացատրություններ և առաջարկներ, ներկայացնում է իր կատարած աժխատանքի հաշվետվությունը՝ պրակտիկայի անցկացման գրաֆիկին համաձայն,

- կատարում է հետազոտություններ ատենախոսության թեմայով՝ համաձայն պրակտիկայի ծրագրի և գրաֆիկի,

- կազմում է հաշվետվություն կատարած աշխատանքի արդյունքների ամփոփմամբ, ըստ սույն փաստաթղթով սահմանված կարգի:

9. Պրակտիկայի արդյունքների ամփոփումը

9.1. Ատեստավորումը պրակտիկայի արդյունքներով իրականացվում է պրակտիկայի հաշվետվության արդյունքների և պրակտիկայի ղեկավարությունն իրականացնող դասախոսի գրավոր կարծիքի հիման վրա: Ատեստավորումը կատարվում է ստուգարքի ձևով (ստուգված/չստուգված) և հաշվի է առնվում ուսանողների միջանկյալ (կիսամյակային) ատեստավորման ժամանակ:

9.2. Պրակտիկայի պաշտպանությունից “չստուգված”, կամ անհարգելի պատճառով պրակտիկայից բացակայած ուսանողները հեռացվում են ՎՊՄԻ-ից՝ համաձայն ՎՊՄԻ-ում կիրառվող կարգի:

Հարգելի պատճառով պրակտիկայից բացակայած ուսանողները պարտավոր են կրկնել այն՝ դասերից ազատ ժամանակահատվածում:

ՄԱԳԻՍՏՐԱՆՏԻ
ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ՊՐԱԿՏԻԿԱՅԻ
ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՊԼԱՆ

(ԱԱՀ)

(մասնագիտությունը)

1	Պրակտիկայի անցկացման ենթաբաժինը, աշխատանքի բովանդակությունը	Կատարման ժամկետները	Նշում կատարման մասին

Մագիստրոսական ծրագրի ղեկավար՝ _____

Ստորագրություն

Մագիստրանտ՝ _____

Ստորագրություն

**ՊՐԱԿՏԻԿԱՅԻ
ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ԳՐԱՖԻԿ**

Ամիս, ամսաթիվ	Կատարված աշխատանքի հակիրճ բովանդակությունը	Աշխատանքի արդյունքը	Պրակտիկայի անցկացման վայրի պատասխանատուի ստորագր.

Մագիստրոսական ծրագրի ղեկավար՝ _____

Ստորագրություն

Մագիստրանտ՝ _____

Ստորագրություն

**ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ՊՐԱԿՏԻԿԱՅԻ
ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ՏԻՏՂՈՍԱԹԵՐԹԻ
ՕՐԻՆԱԿ**

**ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ ՀՈՎՀ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎ. ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ
ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ» ՊՈԱԿ**

**ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ՝ _____
ԱՍԲԻՈՆ՝ _____**

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ՊՐԱԿՏԻԿԱՅԻ

Պրակտիկայի անցկացման հիմնարկության անվանումը

**Մագիստրոսական
ծրագրի ղեկավար** _____ “ _____ ” _____
ստորագր. (ԱԱՀ)

**Ամբիոնի կողմից նշանակված
պրակտիկայի ղեկավար** _____ “ _____ ” _____
(ԱԱՀ)

**Պրակտիկայի ղեկավար՝
պրակտիկայի անցկացման հիմ-
նարկությունից** _____ “ _____ ” _____
(ԱԱՀ)

ՎԱՆԱԶՈՐ

20 թ.

ՊՐԱԿՏԻԿԱՅԻ

**անցկացման հիմնարկության
կողմից նշանակված
պրակտիկայի ղեկավարի**

ԿԱՐԾԻՔ

_____ մինչև _____ ժամանակահատվածը
_____ ուսանողը (ուհին)

(ԱԱՀ)

անցկացրել է պրակտիկան _____
(կազմակերպության, բաժնի անվանումը)

Պրակտիկայի անցկացման ընթացքում _____
_____ ուսանողը(ուհին)

ուսումնասիրել է հետևյալ հարցերը.

_____
_____

Պրակտիկայի անցկացման ընթացքում ուսանողը (ուհին) իրեն դրսևորել է (տրվում է տվյալ ուսանողի՝ պրակտիկայի ընթացքում դրսևորած գիտելիքների, կարողությունների, ունակությունների գնահատումը

Պրակտիկայի ղեկավարի ստորագրություն _____

Մագիստրանտի ստորագրություն _____